

Forfatter: Ewald, Carl

Titel: BREV TIL: Faber, Jytte Johanne FRA: Ewald, Carl (1856-10-15/1908-02-23)

Citation: Ewald, Carl: "BREV TIL: Faber, Jytte Johanne FRA: Ewald, Carl (1856-10-15/1908-02-23)", i *Breve til mine Børn fra Paris*, Gyldendalske Boghandel Nordisk, s. 26.
Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001913015-000-shoot-L0019130150000003.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Breve til mine Børn fra Paris

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Ewald, Carl, *Breve til mine Børn fra Paris,*

I Dag er det Solskin. Og Solskin i Paris sidst i Februar er det samme som Foraar.

Ligesom jeg stikker Næsen ud af mit sorte Hotel, mærker jeg det og skynder mig op med min Overfrakke. Jeg køber mig en stor Buket Violer ...

I skal altid købe Violer i Byen. Violer hører Byen til. Naar I ikke mere har Penge til en Violbuket, kan I tro mig paa mit Ord, det er paa høje Tid, I kommer paa Landet.

Den hele lange Dag driver jeg rundt i Byen. Jeg har jo en lang Liste paa alt det, jeg skulde sé. Men jeg driver.

Jeg kan ikke andet.

Jeg har da ogsaa været paa nogle af de Steder, hvor den verdensberømte Kunst er opmagasineret. Men det gik ikke. Jeg s. 27duer ikke mere til den Slags i Paris end i København.

Jeg kan forstaa, at man pludselig kaster alting fra sig, hvor i Verden man saa er, og stjæler Pengene og tager med Ekspressen for blot en Time at staa Ansigt til Ansigt med Mona Lisa.

Men tradske sig dum i Louvres hundrede Sale, bare fordi man er i Paris ...

Saa driver jeg med god Samvittighed.

Parkerne døjer jeg ikke ... der er alle Vegne flere Statuer end Træer. Langs Seinen vandrer jeg, op og ned, over de høje Broer og altid tilbage til Pont neuf, hvor gamle Krøniker hvisker i alle Kroge.

Og frem og tilbage mellem Madeleine og Porte St. Denis, som jeg elsker højst af alt, hvad jeg har set henede. Jeg bliver nok engang kørt over af en Automobil, mens jeg staar og stirrer paa den stolte gamle Port, hvor Musketererne rider for mine Øjne med deres Fjerhatte og Kravestøvler og lange, blodige Kaarder.

Solen skinner i alle de muntre Øjne, s. 28der sér paa mig. Folk gaar lettere og raskere endnu i Dag.

Dér kommer en bluseklædt Arbejder med begge Hænder i Lommen og Kasketten bag i Nakken. Han synger af fuld Hals, og han synger godt. I tror sagtens, det er en letsindig Ungersvend, som har brændt den af? Pyt. Han har da allermindst sunget i fyrretyve Aar, og han har sit Værktøj under Armen.

Men Solen skinner jo.

Og lige dér, hvor jeg gaar, tørner to Køretøjer mod hinanden.

Aldrig i mit Liv har jeg hørt et Skænderi, som det de to Kuske leverer. Som Munden gaar, og Øjnene gnistrer ... som de fatter om deres Piske ... hvert Øjeblik synes jeg, at nu maa de da fare paa hinanden.

Naturligvis samler der sig øjeblikkelig stort Opløb. Naturligvis er der straks en Sergent de ville, som tager sin Bog frem og noterer.

s. 29Saa er der en i Hoben, der siger noget morsomt.

Jeg forstaaer det ikke, men morsomt maa det være, for Latteren kommer som en Eksplosion. Kuskene stopper pludselig op i deres forbitrede Forklaringer og lær med. Den ene kommer med en Forbedring af Vittigheden, den anden vil ikke staa tilbage for ham ... nu lær de begge to, saa de er ved at tumble ned af deres Vogne.

Og Folk lær. Politibetjenten lær. Han trækker paa Skuldrene og stikker sin Bog i Lommen. Kuskene kører hver sin Vej. Historien er forbi og Opløbet blæst væk paa mindre end et Minut.

Solen skinner jo.

Jeg sætter mig udenfor min Kafé ... for jeg har naturligvis allerede fundet min Kafé og min bestemte garçon, der sørger for mig som en Fader for de ti Centimer, jeg giver ham ud over det almindelige.

Det er i det hele taget utroligt, hvad man faar her i Verden for en Smule Drikkepenge. Maaske ødelægger Systemet Opvarterens s. 30Moral. Maaske vilde Gæsternes Moral tage Skade, om de lod sig betjene i alle Ender og Kanter uden at yde Tjeneren Vederlag.

Moralske Spørgsmaal er vanskelige. Især i Solskin. Og i Paris. I skal bare ikke løbe efter den Mand, som altid hyler over Drikkepengene. Heller ikke efter ham, som hyler over sine Børns Skolepenge. Hyler han over begge Dele, skal I rende fra ham.

Muntert sér jeg paa de muntre Mennesker, som driver forbi.

Det kan nok være, Damerne har pyntet sig for Solen. De skinner og lyner og rasler. Alle Vegne lyse Hatte,

Ewald, Carl, *Breve til mine Børn fra Paris*,

flagrende Boaer, aabne Jaquetter og aabne Smil.

De fleste af dem er vist desto værre ikke anstændige.

Jeg er ikke nogen Kender i det Kapitel, skønt jeg er dansk og en gruelig Hjemmefødning. I Paris tror jeg, alle Damerne er uanstændige. I København tror jeg, de allesammen er anstændige. Det er to kapitale s. 31 Fejltagelser, forstaar I nok, og jeg er meget ulykkelig over dem.

Skønt ... i Øjeblikket piner det mig nu ikke saa meget. Solen skinner jo. Den skinner i Paris. Og den vender saa underlig op og ned paa al Ting.

Hvem er anstændig? Hvad er Anstændighed?

Lad os nu engang sé ...

Nej ... lad os vente til en anden Gang ... sé paa den Dame, som kommer dér...

Gud forbarme sig, at hun kan gaa med saadan et brødefrit Ansigt under den Hat. Tante Anna vilde alene deraf slutte, at hun var af de værste.

Og hvis det saa endda var Hatten alene. Men hun er helt igennem smukt og udfordrende klædt. Hver Trevl er anbragt med djævelsk Beregning for at fremhæve hendes Legemes Skønhed.

Hun løfter højt op i sin Kjole, skønt Gaden er ganske tør. Den stygge Pige vil utvivlsomt vise sine fine Støvler ... maaske s. 32 sit fine Smalben i den sorte Silkestrømpe.

Den stygge Pige er meget køn.

Hendes Haar er sat med stor Kunst og dyb Fordærvelse. Hendes røde Mund er halvt aaben, og hun smiler hele Tiden. Hendes Øjne smiler. Hun smiler af Sol.

Hun aander dybt op og skyder sit unge Bryst frem. Hun er straalende glad over sin skønne, sunde Krop og lér af Lykke, naar hun læser dens Pris i Mændenes Blik.

Jeg er ganske vis paa, hun længes efter, at nogen skal kysse hende. Hun kan ikke begribe, at ingen gør det. Det kan jeg heller ikke.

Nu staar hun stille og køber Violer.

En ung Mand standser ved den samme Blomsterpige. Jeg kan sé paa hans Øjne, at han er lige saa drukken af Sol som hun. Deres Hænder kommer til at røre ved hinanden i Kurven ...

Nu smiler hun lige op i hans Ansigt og gaar sin Kaas ... Han staar lidt og stirrer. 33 og betænker sig og gaar saa efter hende.

Bare han naar hende, det Fjols ...

Nej, det er da en vidunderlig Sol. Og saadan en sælsom sød Duft, der kommer i Bølger ... jeg synes, det synger sagte højt oppe i Luften ...

Hvem er anstændig? Er Solen anstændig? Gud forlade mig min Synd ... men er Tante Anna anstændig?

Aa, lille Børn ... om vi dog havde lidt mere Sol derhjemme i Danmark.

Det er fortræffeligt med disse vekslende Aarstider, som staalsætter vores Karakter og gør Halvparten af os tuberkuløse, mens den anden Halvpart æder sin Mave syg for at holde Varmen og faa Tiden til at gaa.

Men der kunde gerne være lidt mere Sol.

Det er aldeles udmærket med denne barske Vinter, som bygger de tusinde Hjem saa stærkt og lunt og samler dem, som s. 34 hører sammen, hostende og forsnuede om det runde Bord med Petroleumslampen.

Men Sommeren kunde gerne være lidt længere.

Et Par smaa Maaneder skinner Solen, — hvis den endda gør det. Det er et Æventyr, hvis Druerne modnes. Skoven faar netop Tid til at blive dunkel og grøn, Fuglene lægger deres Æg i en Fart, Roserne blusser akkurat ...

Saa er det forbi.

De graa Skyer lægger Laag paa Laag over os. Vi bestiller Cokes paa Gasværket, faar Tæpper paa Gulvet og gaar rundt i Galosker og Paraply ... et Folk af sure, rød næsede Farisæere, der greb Riset, da vi tabte Roserne.

Er der én, som gaar med bar Hals, er der altid syv, som fryser. Er der to, som kysses, er der tyve, som spørger, om de har Lov til det. Det er udannet at lé, tarveligt at more sig, simpelt at bære sin Lykke til Skue. Det er uanstændigt at snakke til et Barn, før man véd, om dets s. 35 Forældre er viede. Det er strafbart at have en anden Mening end sin Far.

Tante Anna ...

Kære Tante Anna. Som du sidder dér paa Forhøjningen bag dine blegrøde Pelargonier, er du en ægtefødt Datter af det solløse Land.

Din spidse Næse, dine vandblaa Øjne, din læbeløse Mund ... dine Klofingre og Strikkepinde, dit Refleksionsspejl, dine Ligtorne ...

Bild os bare ikke ind, at du er bleven saadan. Naturligvis har du udviklet dig i et godt Hjem under vekslende Aarstider og er gaaet frem i Dyd og gode Sæder til Glæde for dine paarørende. Men du er født med det.

Du strikkede i Moders Liv. Du havde Ligtorne, inden du fik Støvler.

Og din Sjæl er alle Vegne i det solløse Land.

Den har skrevet Lovene for det gode Selskab og Politivedtægten for det mindre gode. Den staar paa Prækestolen og paa s. 36 Skolekatedret. Den er med stor Majoritet indvalgt i Rigsdagen af det ærede Vælgerfolk, og Hans Majestæt Kongen har overdraget den at danne hans Ministerium. Den er Brudepige, den staar Fadder, den følger Lig ...

Kære Tante Anna. Du hygger dig godt derhjemme og fryder dig ved Livet fra din Forhøjning. Du synes, der er godt i Danmark.

Mange Blomster i Urtepotten og ingen paa Hatten. Blankt pudsede Ruder og daarlig Aande. Berlingske paa Dagligstuebordet og Smaablade i Køkkenet. Ingen Penge i Haanden og mange i Bikuben. En fed Politibetjent paa hvert Gadehjørne, og alle Fængsler fulde af magre Forbrydere. Dybt ned i Skidt for en rød Lakaj og Kast med Nakken for strejkende Arbejdere. Hver Søndag i Kirke og alle Ugens øvrige Dage ...

Du er ansvarsløs, kære Tante Anna. Du har faaet for lidt Sol.

s. 37 Men Børn ... det er jo ikke bare Tante Annas Land. Det er mit Land, og det er Jeres.

Lov mig, at I vil løbe efter Solen som Hunde.

I skal være oppe, naar den kommer, og følge den til Dørs med Tak og Sang, naar den gaar. I skal lukke Jeres Sind op for den, saa der ikke er den Krog, den ikke har lyst i. I skal pynte Jer med den, naar I gaar til Dans hos Farisæerne.

Og hver en sur Tanke, hver muggen Forargelse, hver statsgaranteret Dyd, de bringer Jer, skal I stille paa Solprøve.

Men ved Vinter skal I huske, at den var der dog, og den kommer igen, og den er det hele.

„Garçon.“

I Dag faar han tyve Centimer over Taksten. For at han skal skinne, forstaar I.

Jeg gaar op over Bakken paa Boulevard Mont-Martre. Dér véd jeg en Bager, som har en Trækrude, hvor man kan købe sig den lækreste Brioche lige ud af Ovnen.

s. 38 Solen vælder og vælder. Folk er efterhaanden helt tossede. Det sér ud, som de raver. De løber hinanden paa Ærmet og siger Pardon og bliver staaende og snakker sammen uden Spor af Præsentation. Kunde jeg Fransk, gjorde jeg det samme. Nu maa jeg indskrænke mig til at rave.

Og jeg raver videre, medens jeg spiser Briochen.

Husker I, den Gang Tante Anna fortalte lille Ged, at pæne Folks Børn kom paa Flakkebjerg, naar de spiste Pærer paa Gaden? Ged spurgte hende ud. Da hun hørte, der var mange uartige smaa Dreng og Piger paa Flakkebjerg, stjal hun en Masse Pærer og gik op og ned foran en Politibetjent og aad dem for at komme derned.

Der lyder Musik lidt borte. Jeg gaar derhen. Inden jeg véd af det, har jeg købt en Sang, som en fed Dame falbyder med høj Røst, og befinder mig inde i en Port, stuvet sammen med en Mængde andre Mennesker.

s. 39 Inderst i Porten staar en tykhalset, pluskæbet Mand paa en Forhøjning, saa han rager op over os alle. Han har stærkt nedskaaren Flip, rødt Kunstnerslips, pomadiseret Haar og svømmende Øjne. Sveden drypper af ham. Han ser fæl ud.

Men saa begynder han at synge Visen.

Jeg kan ikke forklare det. Men det er ikke til at tænke, hverken paa Tekst eller Melodi eller Sanger, saadan virker det under ét paa mig og paa os allesammen herinde i den halvmørke Port.

Her har I Visen:

s. 40 Brise d'Amour aime un garçon.
Et, loin de la vaine chanson.
De la foule, elle s'évapore
Comme un souffle, comme un parfum,
Retrouver celui qu'elle adore
Car, entre tous, il n'en est qu'un
Qui, par le chemin de son âme,
Ait prit son petit cœur de femme.

Brise d'Amour,
Petite amie
Douce et jolie
Comme le jour,
Va donner le bonheur
A l'élu de ton cœur
Brise d'Amour,
Brise d'Amour!

Sans se lamenter ni souffrir,
Brise d'Amour vient de mourir
Par un soir embaumé d'Automne;
Le dieu d'Amour qui lui fut doux
Lui dit: Belle enfant, je te donne

s. 41 Le droit de rester parmi nous
Sous la forme étrange indécise,
Du souffle léger de la brise.

Brise d'Amour,
Petite amie
Douce et jolie
Comme le jour,
Viens caresser le soir
Nos fronts chargés d'espoir,
Brise d'Amour,
Brise d'Amour!

Er det Solen derude, eller hvad er det ...

Jeg sér fra den ene til den anden i Skaren omkring mig.

Det er Folk af alle Slags, som tilfældig er kommen herind ligesom jeg. Der er to Sypiger, som staar med hinanden under Armen og Hovederne tæt sammen, mens de læser. Der er en bred Slagter, en Læredreng, en Kontormand, en Arbejder med Cigaretten i Mundvigen, en tyndslidt Kone med et lille Barn paa Armen, et udmajet gammelt Fruentimmer ...

De er allesammen fuldt optagne. Flere s. 42 og flere synger med. Kontormanden sætter i med malmfuld Røst, Slagteren har en ganske tynd Stemme ... Læredrengens er i Overgang ... nu hører jeg tydelig de to Sypiger skingre igennem.

Forsangeren dæmper sin Røst lidt, efterhaanden som de kommer med.

Nær ved mig staar en fin, gammel Herre med Silkehat, Pels og Guldorgnet. Han holder Papiret tæt op til sine Øjne. Jeg sér, der dæmper et lille Smil under hans hvide Knebelsbart ... han slaar Takt med Hovedet ... nu

Ewald, Carl, *Breve til mine Børn fra Paris,*

nynner han med de andre.

Da vi kommer til det tredie Vers, synger jeg selv med.

Og langt ud paa Eftermiddagen, da Solen længst er borte, og hundrede Indtryk har lagt sig over det fra Porten paa Boulevard Montmartre, griber jeg mig i at nynne:

Brise d'Amour
Petite amie
Douce et jolie,
Comme le jour.